

Woensdag,

6 September.

OFFICIEEL GEDEELTE.

BUITENZORG, den 3den September 1843. (No. 5).

Gelezen de missive van den Minister van Koloniën, van den 4den Mei jl. No. 17/234, houdende mededeeling van het besluit des Konings van den 22sten April jl. No. 69, bepalende, dat en in welke gevallen de officieren van het Indisch leger, gedurende een tweejarig verlof buiten Indië, aanspraak zullen kunnen behouden op bevordering; welk besluit luidt als volgt:

Wij WILLEM II, BIJ DE GRACIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG ENZ., ENZ., ENZ.

Overwegende, dat het belang van de dienst bij Ons leger in Oost Indië vordert, dat de wijzigingen worden aangebracht in het, op den 17den April 1841, gegeven besluit, dat officieren, die tweejarig verlof buiten Indië hebben genomen, het aanspraak op bevordering, als van dien aard, zonder zoodanig verlies, zoodanig zijn te deelt gevallen. Dit voorrecht zal echter niet langer duren dan twee jaren, al mocht het verlof, om welke redenen ook, verlengd worden.

Art. 1. Aan de officieren van Ons leger in Oost Indië, van alle rangen en wapenen, kan onder de natemelde bepalingen, na eene vijftienjarige onafgebroken dienst aldaar, een tweejarig verlof buiten Indië worden verleend, met behoud van aanspraak op de bevorderingen, die hun, zonder zoodanig verlies, zoodanig zijn te deelt gevallen.

Art. 2. De geldelijke voorwaarden, waar onder de in het voorgaand artikel bedoelde verloven, aanvankelijk zullen worden verleend, blijven onveranderd, al worden gedurende datzelfde verhoogde rangen verkregen.

Art. 3. Het verlof, met behoud van aanspraak op bevordering, is geen verkregen recht voor alle officieren, die vijftien jaren onafgebroken in Indië verbleven zijn, maar eene belooning voor diegenen, die steeds met onderscheiding gediend hebben en volkomen geschikt geoordeeld worden tot het beklimmen van hogere rangen.

Deze bijzonderheden zullen, in elk geval, uitdrukkelijk worden omschreven in het Indisch besluit, waarbij voorloopig een verlof, met behoud van aanspraak op bevordering, verleend zal worden.

Art. 4. De hiervoren bedoelde verloven, zullen worden verleend onder onze nadere goedkeuring.

Een volledig extract uit het stamboek en uit den conducte staat, zullen worden overgelegd, bij elk der aan het Ministerie van Koloniën in te zenden voorstellen, om de, in voerzorg voorgeschreven, voorloopig verleende verloven, aan Onze bekrachtiging te onderwerpen.

Art. 5. Wanneer officieren van het leger in Oost Indië, na het einde van hun dienst, zoodanig zijn te deelt gevallen, dat zij, ook bij eene kortere onafgebroken Indische dienst, dan van vijftien jaren, aanspraak kunnen maken op het bij art. 1 hierboven toegekende voorrecht, mits zij overigens vallen in de termen van het laatste gedeelte van het eerste lid van art. 3, van Ons tegenwoordig besluit.

Ten aanzien der zoodanigen, zullen, behalve de bij het tweede lid van het voorgaande artikel, omschreven beschikkingen, ook nog moeten worden overgelegd behoorlijke gencenselijke certificaten, ten blijke dat het verlof volstrekt naar de wet voor het herstel der worden.

Art. 6. Geen officier, die krachtens Ons tegenwoordig besluit, staande verlof buiten Indië, eenen hoogerem rang verkiest, zal het daaraan verknochte passieën kunnen erlangen, dan na, naar Indië terug gekeerd zijnde, minstens twee achtereenvolgende jaren, aldaar in dien rang gediend te hebben, met uitzondering nochtan van de gevallen, waarin

de op een verzoek van de officier, zoodanig is te deelt gevallen, eene afwijking van deze regel wettigen.

Art. 7. Wanneer een hoofd-officier, met verlof afwezig, bij toepassing van Ons tegenwoordig besluit, wordt bevorderd, zal zijne plaats bij het leger in Indië, niet worden vervuld.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Directeur Generaal van Oorlog, tot informatie.

Gravennagel, den 22sten April 1843. (Get.) WILLEM.

De Minister van Koloniën, (Get.) J. C. BAUD.

Is goedgevonden en verstaan: Te bepalen, dat het Koninklijk besluit zal worden opgenomen in de Javascche Courant en in het Staatsblad van Nederlandsch Indië. Tevens te deelt gevallen. Afschrift, om te deelt gevallen. Accordéert met voorgeschreven register.

De Algemeene Secretaris, C. VISSCHER.

De Jijne Excellentie den Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië, zijn de volgende beschikkingen genomen:

BENOEMD: Tot ingenieur der tweede klasse van den waterstaat en 's lands gebouwen te Soerabaja, W. G. G. Geil, thans inge- Tot ingenieur der derde klasse van den waterstaat en 's lands gebouwen te Amboina.

OP VERZOEK GEPENSIONEERD: De rijmeester van het regiment Oost-Indische kavallerie H. Annes.

EERVOL ONTSLAGEN: De gezworen landmeter der eerste klasse en taxateur van vaste goederen te Samarang, W. L. Brocx, benoemd ingenieur der derde klasse van den waterstaat en 's lands gebouwen te Amboina.

UIT 'S LANDS DIENST ONTSLAGEN: De opziener der eerste klasse bij de indige kultuur F. Colin.

Advertentie.

Ingevolge daartoe bekend is, wordt aan belanghebbenden bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal, de gewone maandelijke audientie zal verleenen op Woensdag den 6den September 1843. Buitenzorg, De Adjudant van dienst. GALLOIS.

OFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, 5 September.

De laatstelijk ontvangen Nederlandse berichten, bevatten nog de volgende meldenswaardige berichten: ENGLAND. Van London, den 10den Mei, het volgende medegedeeld: Gisteren avond heeft de graaf van Arden, in het Hoogerhuis, inlichtingen gevraagd wegens de houding, welke de ministers daachten aan te nemen met opzigt tot de opwinding der gemoederen in Ierland, ten gevolge van de afscheiding van dat eiland van Engeland, ten dien einde werden twee grote massa's volks, in verschillende deelen van Ierland, te samen gebragt, aan welke de meest opruijende taal werd demagogien, en zelfs door Roomsche-Katholijke priesters werd ge-

houden. De werkeloosheid, welke men tegenover die bewegingen van de zijde des bewinds had opgemerkt, had wantrouwen en onrust bevorderd. Het was tijd, dat Hr. Ms. regering zich hiertegen verklaarde. Hij voorzag er anders de gevaarlijkste gevolgen van. Hij kon de verzekering geven, dat de groote meerderheid des volks in Ierland, zoowel R. Katholijken als Protestanten, onwankelbaar getrouw was aan de regering, en dat velen slechts uit vrees de banieren van de volksmenners, ter verbreking van de Unie, volgden. Maar men mogt zich niet ontveinzen, dat de omstandigheden, waaronder die verbreking werd ingeroepen, nooit zoo gevaarlijk waren geweest als thans. Bij eene vorige gelegenheid, in 1830, meende hij, dat er geen enkele R. K. priester of bisschop ten gunste van de afscheuring van Ierland gestemd was; maar het was thans geheel anders daarmede gesteld. Indien de gewone wetten niet voldoende waren, om orde en rust te handhaven, waarom vroeg de regering dan geene ruimere magt van de wetgeving, om de beroerten te snuiken. Immers wenschte hij te weten, of de regering maatregelen zou nemen om de gevaarlijke vereenigingen te stuiten, waardoor deze beroerten gevoedsterd werden!

De Hertog van Wellington antwoorde, dat Hr. Ms. regering ten volle bekend was met het bestaan dier vereenigingen, en de gevaarlijke gevolgen, welke zij konden hebben, wel doorzag. De regering was alzoo wel degelijk van voornemen alle in haar vermogen staande maatregelen te nemen, om de Unie ongeschonden te handhaven, en alle ongeregelheden te beteugelen, welke de rust des lands bedreigden.

De markies van Downshire zeide den Hertog dank voor die rondborstige verklaring, welke de welgezinden bemoedigen zou.

In het Lagerhuis heeft Sir R. Peel, op vragen van Lord Jocelyn, betreffende Ierland, soortgelijke antwoorden als de Hertog van Wellington gegeven. Hij voegde er bij, dat, ofschoon voor het oogenblik geene meerdere magt noodig achtende, tot demping van de ongeregelheden, de regering er niet tegen op zou zien, als de wetten daartoe ongenoegzaam werden geoordeeld, ruimere magt te vragen. In dat geval vleide hij zich met de krachtige ondersteuning van het Parlement.

Gisteren avond zijn de Iersche aangelegenheden op nieuw in het Hoogerhuis ter sprake gekomen bij gelegenheid dat de markies van Clanricarde de benoeming van een bepaald comitté voorsloeg, tot het instellen van een onderzoek naar de werking en gevolgen van de armenwetten in Ierland. De spreker meende, dat genoemde maatregel eenig goed had aangebragt, doch dezelve was daarin mislukt, dat er de bedelarij door zou zijn weggenomen. Daarenboven had deze armenwet tot ontevredenheid en ongeregelheden aanleiding gegeven.

De aartsbisschop van Dublin bevestigde deze beweringen van Lord Clanricarde. De armenwet, zeide hij, werd door was sedert hare invoering meer ellende ontstaat, dan er te voren heerschte.

De Hertog van Wellington bestreed de motie, waarin hij meer eene poging tot intrekking van de armenwet zag, dan tot onderzoek.

Na eenige beraadslagingen, werd het voorstel dan ook afgewezen.

[Met betrekking tot hetgeen nader bekend is omtrent den stand van zaken in Ierland, wijzen wij onze lezers over tot de hieronder voorkomende berigten, met de overland brievenmaal alhier bekend geworden.]

Uit de overland uit Europa ontvangen Engelsche journalen van den aanvang der maand Junij jl. ontleenen wij nog het volgende:

IERLAND. De zaken in Ierland hebben een hoogst dreigend aanzien gekregen; het gehele land is in eene vrees inboezemende opschudding ten aanzien van het voorstel omtrent de herroepingswet. De hertog van Wellington en Sir R. Peel hebben, namens de Koningin, de te dier zake door den vorigen Koning afgelegde verklaring, op nieuw te berde gebragt, en, als middel om de wettige unie *vi et armis* te handhaven, is eene ontzaggelijke militaire magt afgezonden. Een batalion mariniers is op weg naar Cork, terwijl bevelen gegeven zijn, dat de recruterings zal hervat worden, ten einde aan ieder regiment van linie uitgezonderd die, welke in Indië en China dienst doen, zestig man toe te voegen.

Er werden openbare vergaderingen gehouden, in welke O'Connell en anderen het woord voerden, tegen groote scharen volks, dewelke soms uit 150,000 tot 500,000 personen bestonden. De Roomsche Catholijke hiërarchie heeft zich, met enkele uitzonderingen, bij de beweging gevoegd, doch behalve Lord French, hebben geen der adellijken en slechts weinigen uit de deftige klasse, zich met de zaak ingelaten.

SCHOTLAND. De afscheiding van de kerk van Schotland, als bij de wet vastgesteld, heeft plaats gehad, en is thans zoo volkomen bewerkstelligd, als met mogelijkheid kon verwacht worden, zoowel door de partij die voor de gevolgen eener zoodanige scheiding in het waarachtig belang der godsdienst vreesden, als door die, welke in zulk eene verandering de bevordering

van zuiver bijbelsch presbyterianismus zagen. De afscheuring heeft plaats gehad, en, hetzij dezelve tot welzijn strekken, hetzij dezelve tot ellende leiden zal, de zaken zijn te ver gegaan om eene weder-vereeniging toe te laten; tenzij het twistgeding beslecht worde door afwijking van grondbeginselen, waaraan beide de partijen zoo innig gehecht zijn, dat het denkbeeld om daarvan afstand te doen, niet kan gekoesterd worden. Aan den eenen kant is de *Veto Act* herroepen geworden; de afzetting van de „*Strathbogie*” geestelijken, die in de laatste algemeene vergadering heeft plaats gehad, is als een onregtvaardig en willekeurig vonnis vernietigd; en de leden der afscheiding zijn formeel verklaard geene leden der kerk meer te zijn, en hunne kerken en kapellen zijn vacant verklaard. Van de andere zijde is eene formeele acte van afscheiding van de gevestigde kerk gepasseerd; wordende door de afgescheidenen verklaard, dat zij in waarheid de kerk vertegenwoordigen, en in geen opzigt onderworpen zullen zijn aan de thans door de wet gevestigde geestelijke regtbanken.

Voor zoo ver ons bekend is, heeft nagenoeg de helft der gansche geestelijkheid zich bij de afgescheidenen gevoegd, en onder deze worden mannen gevonden van voortreffelijke godsvrucht en uitstekende talenten. Men heeft reeds binnen weinige weken de aanzienlijke som van 230,000 pond sterling aan vrijwillige giften voor den opbouw van nieuwe kerken en tot onderhoud der afgescheiden geestelijken bijeengebragt; welke som naar alle waarschijnlijkheid, tot 300,000 pond sterling en meer zou opklimmen.

SCINDE. De *Friend of India* deelt, onder dagteekening van 12 en 11 Junij, de volgende berigten uit Scinde mede. — » Generaal Charles Napier heeft het besluit genomen om de Beloochen te ontwapenen, een maatregel dien hij niet dan met vele moeijelikheden zal kunnen ten uitvoer brengen, eensdeels omdat zijne legermagt te zwak is, en ten anderen omdat hij te weinig meester is van het land. Zoodanige maatregel is nogtans allernoodzakelijkst voor de rust dier landstreek. Destijds bevond zich *Shere Mohamed*, het weerspannig opperhoofd van Meerpore met ongeveer 7000 man op eene plaats, 42 mijlen ten noorden van Hijdrabad gelegen. Hij had aangeboden om zich aan het Britsch Gouvernement te onderwerpen, onder voorwaarde evenwel dat hem de helft van zijn „*jaijgeer*” zoude verzekerd worden. Hij ontving hierop ten antwoord; dat hij zich onvoorwaardelijk moest onderwerpen. Verscheiden opperhoofden die zeer veel invloed hadden, hebben hunne onderwerping aan den Generaal ingezonden; het is dus te voorzien dat er in Scinde geen strijd meer gevoerd zal worden. Generaal Napier is er ten laatste in geslaagd, eene post daartestellen, over land van Hijdrabad naar Diboj in Ouden, en van laatstgenoemde plaats naar Bombaj. De gemeenschap over zee is, door de ingevallen mousson, voor twee maanden gestremd.”

— De *Calcutta Star Extra* van 1 Julij behelst het volgende: — » Wij hebben juist een brief van Sukkur van den 14den Junij ontvangen, houdende mededeeling dat destijds op nieuw een gevecht had plaats gehad in de nabijheid van Sihwan. Kolonel Roberts had, na een geforceerde nachtmarsch, eene vijandelijke legermagt van 3000 man, onder bevel van *Shah Mahomed* (broeder van *Shere Mahomed*) overrompeld en verslagen. De vijand liet 90 dooden op het slagveld achter; de Ameer *Shah Mahomed* werd gevangen genomen en twee stukken kanon en eenige vaandels werden buit gemaakt.”

De *Gentleman's Gazette* deelt aangaande het vorenstaande deze bijzonderheden mede: — Kolonel Roberts die, zoowel wegens zijne dapperheid op het slagveld als wegens zijne behendigheid op de jagt, groote vermaardheid heeft behaald, overrompelde *Shah Mahomed* door een dier snelle bewegingen, welke den onverschrokken soldaat kenmerken, en maakte hem zonder bloedstorting krijgsgevangen. De verdiensten van Kolonel Roberts, worden bij deze gelegenheid door de dagbladen de welverdiende hulde toegebragt.

De geaardheid van *Shere Mahomed* is meer die van den natuurmensch, die vermeent dat alle roem daarin bestaat, om als een wilde krijg te voeren. Hij wordt thans vervolgd door Kolonel Roberts, die er zich meesterlijk op verstaat om wilde zwijnen op te sporen, en die de jagt niet staken zal vóór hij het leger gevonden heeft. De ruitrij van Scinde, onder bevel van den Kapitein Jacob, is almede van de partij; het spel is vermakelijk en er bestaat geen twijfel of de magtige jagers zullen het wild spoedig meester zijn.

— De *Bombaj Times Extra* van 8 Julij, schrijft als volgt: — » Op den 14den Junij werd het leger van den Ameer *Shere Mahomed*, te Shadapoor door Kapitein Jacob aangevallen en totaal uiteen gedreven, zonder dat een enkel man van de zijde der Engelschen verloren werd. Na de eerste kanonschoten kozen de kleinmoedige Beloochen het hazepad. De Ameer zelf is het met een tien of twaalfal zijner volgelingen ontkomen, zijnde hij in de rigting van de woestijn gevlugt.”

Zie hier wat de *Gentleman's Gazette* omtrent die nederlaag mededeelt: De eerste stap om den boschmensch (*Shere Mahomed*) te vangen, was om ten westen alle booten op de rivier te nemen, zoodat er geen kans overbleef om naar de

Beloochen van het gebergte over te steken. Vervolgens rukte kolonel *Roberts* uit het noorden aan, de divisie van *Hijdrabad* uit het zuiden en kapitein *Jacob* uit het oosten. Laatstgenoemde was de eerste die *Shere Mahomed* naderde, waarop de troepen van dezen, als door eenen panischen schrik bevangen, alles aan de overwinnaars achterlieten. Het schijnt hier eene herhaling te zijn geweest van Caesar's beroemde zegepraal „*Veni, Vidi, Vici.*” De wilde boschmenschen vloeden in zijne uitgestrekte wouden, met slechts weinige volgelingen, ten einde zich in hunne duisternis te verbergen, maar ook zelfs daar zetteden zijne vervolgers hem na. Een brief van *Hijdrabad*, gedagteekend 18 Junij, meldt, dat de laatste der vijandige Ameers genomen was. Zoo eindigt dan de geschiedenis der dijnastie van de *Talpoore Ameers* in *Scinde*. *Shere Mahomed* zal eene goede behandeling ondervinden.

— De laatste berichten van *Hijdrabad* behelzen, dat het land weldra volkomen rustig zijn zou. Generaal *Charles Napier*, die gelijk bekend is ziek gelegen heeft, herstelt van lieverlede. Er bestaat nu alle waarschijnlijkheid, dat de voorspelling van dien Generaal: „geen schot zal meer vereischt worden om *Scinde* te veroveren,”—worde bewaarheid. De laatste plotselinge nederlaag van *Shere Mahomed* en zijne vlucht zonder zijn eigen leven of dat van een zijner volgelingen in de waagschaal te hebben gesteld, bewijst genoegzaam de juistheid van het oordeel, hetwelk die ervaren Generaal velde over het karakter en de hulpbronnen van het bestuur van *Beloochistan* en deszelfs aanhangers. De Ameers schijnen geen vaste beginselen aangenomen te hebben, ofschoon zij *Scinde* gedurende 60 jaren hebben geregeerd; de bewoners schijnen gelukkig door de ontheffing van het juk hen door die Ameers opgelegd.

MENGELINGEN.

JAVAANSCH LITERAATUUR. (*)

Aan eene vruchtbare beoefening der Javaansche taal in Europa stond tot dus ver deels het gebrekkige, deels het ontoegankelijke der hulpmiddelen in den weg. De Javaansche Spraakkunst in 1830 door den Zendeling G. BRUCKNER, te Serampore uitgegeven is in Europa schaars te vinden; die van CORNETS DE GROOT (aan wiens

* Sedert medio Februarij II. wordt een nieuw tijdschrift in ons Vaderland uitgegeven, onder den titel van *de Referent*. De redactie, te zamen gesteld uit onderscheiden Nederlandsche geleerden, stelt zich voor in eene lang gevoelde behoefte te voorzien. Immers een der grootste bezwaren voor de gelukkige beoefening van eenig vak van studie is in Nederland de moeilijkheid, om den gang der wetenschappen in de geheele geleerde wereld behoorlijk te volgen. Deze moeilijkheid is des te grooter, omdat in onze dagen meestal buitenlandsche geleerden in buitenlandsche geschriften dien gang leiden en aanwijzen, en het in Nederland, zelfs voor de bewoners der hoofd- en Akademiesteden, niet dan na een geruim tijdsverloop en met veel moeite en groote kosten mogelijk is, die werken of zelfs de kennis van derzelve bestaan te verkrijgen. Van daar de klagten, zoo dikwijls door Nederlandsche Schrijvers geuit, dat zij onbekend zijn gebleven met hetgeen elders is verschenen over een onderwerp door hen behandeld, en dat zij niet zelden bemerken eene stof te hebben gekozen, die reeds door anderen is uitgeput. Het bestaan van dit bezwaar wordt algemeen erkend; de nadeelige invloed daarvan op de beoefening der verschillende vakken van geleerdheid is onbetwistbaar. Men mag toch veronderstellen, dat velen die anders, uit ware liefde voor de wetenschap, eenig onderzoek met lust zouden aanvragen en met ijver voortzetten, zich nu laten afschrikken door de niet ongegronde vrees van een' geheel vruchteloos of althans overtolligen arbeid te zullen ondernemen. Hierin te voorzien is het streven van *de Referent*, hij zal trachten: zoo spoedig mogelijk mede te deelen alles wat geacht kan worden de belangstelling van Nederlandsche geleerden op te wekken. De inhoud zal zich tot alle vakken van studie uitstrekken, zonder echter de grenzen van het strengwetenschappelijke te overschrijden. Deze Encyclopaedische omvang wordt door den aard en de strekking van het werk voorgeschreven, en moge gewettigd worden door het gunstige onthaal, dat aan soortgelijke werken elders is te beurt gevallen. De Redactie vertrouwt dan ook, dat die omvang op zich zelf niemand zal weerhouden om zich den Referent aan te schaffen; te meer, omdat zij overtuigd is, dat de man van studie, hoezeer bepaaldelijk zijn bijzonder vak behartigende, het evenwel van belang acht, de wetenschap in haren geheelen omvang gade te slaan, en alzoo geenszins voor overtollig rekent, wat niet uitsluitend dat vak alleen betreft. Het formaat van het werk is kwarto, om de 8 of 10 dagen zal eene aflevering van 1 of 2 vellen het licht zien, de prijs van elk vel druks is 22½ cents. Over iederen jaargang zullen twee registers, een Alphabetisch en een Sijstematisch worden vervaardigd en elk tegen 50 cents berekend. De prijs van den geheelen jaargang met de registers zal de somma van f 12. — niet te boven gaan. De weinige reeds in het licht verschenen afleveringen dragen het bewijs dat ook deze kolonie daarin niet vergeten is; vooreerst vindt men er eene beoordeeling in van het Tijdschrift voor Nederlands Indië, en ten andere het artikel dat wij bij deze onzen lezers als eene proeve aanbieden. De uitgave van het werk geschiedt bij den boekhandelaar *Frederik Muller* te Amsterdam. — Voor degenen die zich *de Referent* zouden willen aanschaffen, of daarentrent nadere inlichtingen verlangen, is een prospectus ter inzage bij het bureau dezer courant gedeponceerd.

Red.

verdiensien de Heer LAITS onlangs in den *Konst- en Letterbode* eene regtmalige hulde toebragt), is slechts in handen van het gering getal bezitters der werken van het Bataviasch genootschap, in welker 15de deel zij in 1833 door den Heer GERICKE werd uitgegeven. Gemakkelijker verkrijgbaar zijn de Eerste Gronden der Javaansche Taal benevens Javaansch Leer- en Leesboek met eene Woordenlijst, ten gebruike bij hetzelfde, door den Heer GERICKE, in 1831 te Batavia gedrukt, doch dit werk behelst van de Spraakkunst slechts eene zeer onvolledige schets, en de woordenlijst is zelfs tot het regt verstand der in het Leer- en Leesboek voorkomende Stukken niet geheel toereikend. De Heer P. P. ROORDA VAN EYSINGA gaf in 1834—5 te Kampen een Javaansch-Nederduitsch en Nederduitsch-Javaansch Woordenboek in het licht, hetwelk nog in 1835 door eene Javaansche Spraakkunst werd gevolgd. Aan de laatste kunnen wij geen hoogen lof toekennen; met name staat zij ver achter bij het werk van CORNETS DE GROOT. In de eerste proeve van een Woordenboek zou het onbillijk zijn volledigheid en vermindering van alle misslagen te eischen; dankbaar voor hetgeen wij hier voorloopig ontvingen, zien wij toch met verlangen de uitgave van het groot Woordenboek van den Heer GERICKE te gemoet. Reeds het gemis van Javaansche typen beperkt het nut en belemmert het gebruik van de laatstgemelde werken, de eerste die in Europa over de Javaansche taal het licht zagen. Toenmaals bestond er nog geen middel om in dit gemis te voorzien.

Inmiddels gelukte het aan de onvermoeide pogingen van den Amsterdamschen Hoogleeraar TACO ROORDA, in het jaar 1839 eene Javaansche Drukkerij tot stand te brengen. De letters, bij de HH. ENSCHÉDÉ en ZONEN te Haarlem gegoten, overtreffen niet slechts verre de tot hiertoe te Batavia gebezigde, maar laten, wat juistheid, zuiverheid en schoonheid betreft, niets te wenschen over. De Heer GERICKE, die zich toenmaals in Europa bevond, maakte zich de nieuw opgerigte Drukkerij dadelijk ten nutte, en liet onder den titel van *Serrat Tjarakan* een Javaansch Lees- en Spelboek ter perse leggen, bestemd om, benevens eenige gelithographeerde tabellen, voor het onderwijs op de lagere Scholen van Java te worden gebezigd.

Tot dusver echter verschenen geene nieuwe hulpmiddelen om de meer wetenschappelijke beoefening der Javaansche taal gemakkelijker te maken, en uit dien hoofde is het ons bijzonder aangenaam onzen lezers te kunnen mededeelen, dat de Heer C. J. VAN DER VLIS, die, gelijk bekend is, op kosten van het Nederlandsch Bijbelgenootschap zich te Soerakarta op de Javaansche taal toelegt, bij een prospectus, gedateerd van 25sten April 1842, zijn voornemen heeft te kennen gegeven om gezamenlijk met den in het Javaansch zoo doorkundigen Heer C. J. WINTER, eene Javaansche Spraakkunst en Chrestomathie met daarbij behoorend Javaansch-Nederduitsch Woordenboek in het licht te geven. (*) De Spraakkunst zal, behalve de woordvorming, ook de woordvoeging, en de vroeger nog in het geheel niet bearbeide regelen van den Javaanschen versbouw behelzen. De Chrestomathie zal uit eene keur van Javaansche Stukken, zoo in poëzij als proza met eenige ophelderende aantekeningen bestaan, het alphabetisch geordende Woordenboek de verklaring bevatten van alle in de Chrestomathie voorkomende woorden. Een aanvang zal worden gemaakt met het drukken der Chrestomathie, waarvoor de fraaije letter der HH. ENSCHÉDÉ en ZONEN zal gebezigd worden. Het geheel zal bestaan uit drie deelen, elk van ongeveer 20 vellen druks, en berekend tegen 35 cents het vel. Wij hopen, dat eene ruime deelneming, zoowel in het moederland als in Indië den Heer v. d. VLIS in staat zal stellen om dit schoone plan te volvoeren, hetwelk, zoo wij wel onderrigt zijn, niet het eenige is, dat hij zich ter bevordering der Javaansche Letterkunde heeft voorgesteld. Het werk inmiddels door den Heer TACO ROORDA, vooral ten behoeve der kweekelingen van de nieuw opgerigte Delftsche Academie, ter perse gelegd, (hetwelk in eene verbeterde en met vele aantekeningen verrijkte uitgave der Spraakkunst van CORNETS DE GROOT, een van misstellingen gezuiverden herdruk van het leesboek van GERICKE, en eene geheele omwerking der daarbij gevoegde woordenlijst bestaan zal) kan den arbeid van den Heer v. d. VLIS niet overtollig maken. Niet alleen toch kunnen welligt zijne opmerkingen over de *Spraakkunst* nog veel licht verspreiden; maar er blijft ook groote behoefte aan meerdere gedrukte Stukken, waarmede men zich in het Javaansch zal kunnen oefenen; en voor de Lexicographie moet elke aanwinst vooralsnog op den hoogsten prijs worden gesteld.

Het eigenlijke Javaansch is niet de eenige taal, die op het uitgestrekte eiland, dat de kern onzer overzeesche bezittingen is, gesproken wordt. De rivier Pamali, in de residentie Tagal, maakt de grensscheiding uit tusschen twee bevolkingen, die in zeden, gewoonten, karakter, kleeding, lichaamsbouw en taal aanmerkelijk van elkander verschillen. De Oostelijke bevolking, die in veel hogere mate den invloed der Indische beschaving schijnt ondervonden te hebben, draagt den naam van Javanen; de Westelijke, die meer het oorspronkelijk karakter der eilandbewoners, naar het schijnt, bewaard heeft, onderscheidt zich door den naam van Soendanezen. Over de oorzaken van het onderscheid tusschen deze bevolkingen heeft de Hr. W. R. van Hoëvell een belangrijk onderzoek aangevangen in het achtste nummer des vierden Jaargangs van het Tijdschrift voor Nederland's Indië, naar hetwelk wij onze lezers verwijzen.

Het beoefenen der Soendasche Taal is veel minder uitlokkend dan dat der Javaansche, wijl de Soendanezen van eigenlijke letterkunde geheel ontbloomt zijn; desniettemin verdient niet slechts uit een praktisch maar ook uit een wetenschappelijk oogpunt het Soendasch eene hooge mate van belangstelling. Is het waar, dat de Soendanezen den invloed van vreemden veel minder dan de Javanen ondervonden hebben, dan zijn wij gerechtigd, ook in de taal een zuiverder dialect van den grooten Polynesischen taalstam te vermoeden. Reeds door eene oppervlakkige beschouwing

(*) Terwijl het onderwerpelijk artikel in Holland ter perse en reeds ten deele uitgegeven was, werd aldaar het berigt ontvangen van den vroegtijdigen dood van den Heer van der Vlis.

wordt dit vermoeden eenigermate bevestigd. Het Soendasch heeft geen eigen letterschrift, en wordt ook inderdaad niet geschreven, behalve enkele malen in brieven, tot welke alsdan het Javaansch karakter gebezigd wordt. Het Javaansch Alphabet vertoont nog de sporen van zijn, schoon in vorm en getal der karakters groote veranderingen ondergaan hebbende, Indischen oorsprong; in het Soendasch bestaan slechts geringe sporen van het onderscheid tusschen Kromo en Ngoko, in het Javaansch is dit onderscheid zijn oorsprong waarschijnlijk grootendeels aan den invloed der vreemdelingen verschuldigd; het Soendasch sluit zich nader aan het Kromo in het Javaansch aan, en juist dit dialect schijnt het oorspronkelijkere te zijn. Ook het Soendasch is eenigermate met Indische, Arabische en Maleische woorden vermengd; maar na aftrekking dezer vreemde bestanddeelen mag men het als waarschijnlijk stellen, dat de oorspronkelijke taal van het geheele eiland in het Soendasch zal worden teruggevonden.

Het eerste werk, waardoor over de Soendasche taal enig licht verspreid wordt, zijn wij wederom aan den Hoogleeraar *T. Koorda* verschuldigd, die uit de aantekeningen door den Hr. *A. de Wilde*, gedurende zijn verblijf in de Preanger Regentschappen gehouden, een Nederduitsch-Maleisch en Soendasch Woordenboek, benevens twee stukken tot oefening in het Soendasch uitgaf, in 1841 te Amsterdam bij *Joh. Müller*, in het licht verschenen. In deze woorden verzameling zijn de Soendasche woorden niet slechts met onze, maar tevens met Javaansche karakters gedrukt, en de nauwkeurigheid, waarmede het bewerkt is, verdient uitstekenden lof.

De aard der hulpmiddelen echter tot de zamenselling van dit Woordenboek gebezigd liet niet toe daaraan dadelijk die volkomenheid te geven, die eerst van eene zorgvuldig en op Java zelf voorgezette studie van het Soendasch te wachten is. Op het onderscheid tusschen Kromo en Ngoko, waarvan dan toch een zweem in deze taal gevonden wordt (zie de aangehaalde Verhandeling van den Heer *van Hoëvell*, p. 140 en volgg.) is daarin geen acht geslagen, evenmin op het verschil tusschen het Soendasch der Preanger Regentschappen, en dat van Bantam en Cheribon. Welke woorden van vreemden oorsprong zijn, is niet aangewezen; nog een aantal woorden onder de Soendanezen in zwang ontbreken, en het gebruik der woorden in verschillende zin en beteekenis is door geene voorbeelden opgehelderd.

Verblijvend is het dus, dat het Bataviasch Genootschap, door het voorbeeld der Heeren *de Wilde* en *Koorda* opgewekt, zich de belangen der Soendasche taal heeft aangetrokken, en den 25sten Mei 1842 eene prijsvraag heeft uitgelooft in welke gevraagd wordt:

- » Een, zooveel mogelijk, volledig Nederduitsch-Soendasch
- » Woordenboek, waarin de Soendasche Woorden met Javaansche en Latijnsche karakters moeten geschreven zijn; waar-
- » bij tevens moet worden opgegeven, welke woorden tot de
- » Kromo- en welke tot de Ngokotaal behooren, en in welk
- » gedeelte der Soendalanden ieder woord in gebruik is; en
- » waarin de beteekenis der woorden, met voorbeelden van
- » spreekwijzen uit het dagelijksch leven, moet worden opgehelderd."

Aan den vervaardiger van het best gekeurde antwoord is de groote gouden medaille des genootschaps (of eene som van f300 naar verkiezing van den bekroonde) en bovendien eene premie van f1000 toegezegd. Wij hopen, dat deze poging voor de studie van het Soendasch de gewenschte vruchten moge dragen, en de uitgave van een volledig Nederduitsch-Soendasch Woordenboek weldra door die van een Soendasch-Nederduitsch en van eene Soendasche Spraakkunst moge achtervolgd worden.

De vruchtbaarste opwekking tot de beoefening van het Javaansch is uitgegaan van die Genootschappen, die zich de verbreiding der H. Schrift en met haar van het Christendom ten doel stellen. Reeds onder het bestuur van den Baron *van der Capellen*, was bij het Nederlandsch-Indisch Bijbelgenootschap het voornemen ontstaan, om eene vertaling van den Bijbel in het Javaansch uit te geven, waarvan men zich met reden gunstiger gevolgen voor de zaak des Evangeliums op Java voorstelde, dan men van de tot dus ver beslaande Maleische overzettingen alleen verwachten kon. Deze moeilijke onderneming kwam onder het bewind van den Heer *van den Bosch*, althans gedeeltelijk, tot stand. De zendeling *G. Bruckner*, na zich door langdurigen omgang met de Javanen en onvermoeide vlijt eene toereikende kennis der Javaansche taal verworven te hebben, vervaardigde de vertaling des Nieuwen Testaments, en begaf zich vervolgens naar Serampore, waar hij onder zijn oog letters gieten, en daarmede zoowel zijne vroeger vermelde Javaansche Spraakkunst, als zijne gedeeltelijke overzetting der H. Schrift onder zijn onmiddelijk opzicht drukken liet. Tot ons leedwezen kunnen wij, omtrent deze in Europa uiterst moeilijk te bekomen eerste proeve, onze lezers niets anders mededeelen.

Wat door het Nederlandsch Bijbelgenootschap ter bevordering der Bijbeloverzetting gedaan is, zullen wij niet uitvoerig vermelden, daar het uit de verslagen des genootschaps genoegzaam bekend is. De heer *J. F. C. Gericke*, op kosten des genootschaps uitgezonden om de vertaling van den geheelen Bijbel in het Javaansch tot stand te brengen, begreep te regt dat deze poging zonder de inzigste vertrouwdheid met de Javaansche Taal- en Letterkunde nimmer het gewenschte resultaat kon opleveren, en begon dus, waar hij beginnen moest, met de grondige beoefening der Javaansche geschriften, om daaruit de regelen der Spraakkunst en een volledig Woordenboek op te maken. Wij hebben reeds aangeduid, welke vruchten wij aan zijnen arbeid te danken hebben, wat wij voor de Javaansche Lexicographie nog van hem mogen wachten. Te midden zijner onvermoeide pogingen om in den geest van het Javaansch in te dringen, en van nieuwen werkkring die zich door zijne plaatsing aan het hoofd van het instituut voor de Javaansche taal, in 1832 te Soerakarta opgericht, voor hem opende, is het hem gelukt reeds menige welgeslaagde proeve van Bijbeloverzetting tot stand te brengen, terwijl later het Bijbelgenootschap door de toevoeging van den Heer *van der Vlis* de eindelijk volvoering der reusachtige taak krachtig te bevorderen getracht heeft. Hierin heeft een ontijdige dood hare hoop te leur gesteld.

Eene eerste proeve van den arbeid des Heeren *Gericke* kwam

eindelijk in 1841 te Haarlem bij de HH. *Exschie* en *Zonen* van de pers. Zij bestaat in eene reeks van uittreksels uit de Schriften zoowel des Ouden als Nieuwen Verbonds, alleen in de Javaansche taal en met Javaansche letter. Om een denkbeeld van het werk te geven, zullen wij den inhoud van eenige hoofdstukken vermelden: I. Schepping en val van het eerste menschenpaar, Gen. II: 7-9, 15-18, 21-25 en III: 1-19. — II. Noach of de Zondvloed, Gen. VI: 9-22, VII en VIII: 1-19. — III. De ondergang van Sodom, Gen. XVIII: 1-8, 16-33 en XIX: 1-30. — IV. Beproeving van *Abraham*, Gen. XXII: 1-13 en 15-19, enz. Het gezamenlijk getal der Hoofdstukken bedraagt 27, waarvan 18 uit het Oude en 9 uit het nieuwe Testament ontleend zijn, en welke te zamen 180 bl. beslaan. De keuze vooral uit het N. T. komt ons over het geheel gepast voor; de uitvoering laat niets te wenschen over. Daar de uitgave op kosten des Bijbelgenootschaps heeft plaats gehad is dit werk niet in den handel; eenige weinig exemplaren zijn echter in Europa verspreid, aan welke de Hollandse titel: *Leesboek voor de Javanen, te zamengesteld uit stukken des Ouden en Nieuwen Verbonds; verzameld en vertaald door J. F. C. GERICKE; uitgegeven op last van het Nederlandsch Bijbelgenootschap*, benevens eene inhoudsopgave in het Hollandsch is toegevoegd.

Advertentien.

* De Directeur der Middelen Domeinen maakt bij deze bekend, dat bij 's Gouvernements besluit dd. 29 Augustus j. l. no. 7, is bepaald, dat provisioneel van kracht zullen blijven de verordeningen, ten aanzien van het houden van vendutien in de *Bataviasche Ommelanden*, bedoeld bij het besluit van 9 October 1840 no. 8, (vide de advertentie van deze directie, voorkomende in de *Javasche Courant* dd. 21 October 1840 no. 85).

BATAVIA, De Directeur der Middelen en Domeinen, den 4den Sept. 1843. M. H. HALEWIJN.

* Op Maandag aanstaande den 11den dez. des voormiddags ten 10 ure, zal door den Resident van Batavia, voor 's lands kleeding- en provisie pakhuizen alhier, eene publieke veiling worden gehouden van:

718½	netto ponden Vogelnestjes	1ste soort.
973½	» » »	2de »
1748	» » »	3de »

De verkoop dier vogelnestjes zal plaats hebben op de volgende voorwaarden;

1°. Dat de betaling van den koopschat zal geschieden voor de eene helft in *zilver* of *zilver bankpapier* en de andere helft in *koperen munt* of *koper bankpapier*, doch met een surplus van 20 pCt.

2°. Dat die betaling zal moeten worden bewerkstelligd binnen den tijd van ééne maand na den dag van den verkoop, binnen welken tijd de vogelnestjes ook zullen moeten worden afgehaald; terwijl bij gebreke daarin de koopers zullen gehouden zijn, 2 pCt. van de waarde van het door hen gekochte, berekend naar den verkoop-prijs, aan pakhuishuur te voldoen, voor elke maand, welke de vogelnestjes langer dan het tijdvak als ultimatum voor dien afhaal vastgesteld, bij 's lands pakhuizen zullen zijn verbleven, ongerekend de risico wegens bederf, spillage als anderzins, aan de, binnen den tijd van ééne maand onafgehaald gebleven vogelnestjes veroorzaakt, welke risico alzo zal blijven voor rekening van den koper.

3°. Dat de aflevering der vogelnestjes zal plaats hebben op bewijs van gedane betaling bij het vendu-kantoor alhier.

4°. Dat de opveiling der vogelnestjes zal geschieden bij de *halve pikol* of *vijftig katties*.

5°. Dat de koopers volgens de bestaande bepalingen niet zullen worden bezwaard met vendu-salaris.

BATAVIA, De Directeur der Producten en Civiele Magazijnen, den 4 September 1843. RULOFFS.

* De Schout bij Nacht, Kommandant van *Z. M. Zeemag* in Oost-Indië en Inspecteur der Marine, brengt hiermede te kenne van het algemeen, dat, ten gevolge de daartoe verleende magtiging bij Gouvernements besluit van den 10den Augustus 1843 no. 5, op Zaterdag den 30sten September aanstaande, voor rekening van het Gouvernement, bij de marine etablissementen te Soerabaija, publiek zullen worden verkocht eenige onbekwame of afgekeurde en overtollige marine goederen en voorwerpen, afkomstig van oorlogsbodem als anderzins, waaromtrent nadere inlichtingen zijn te bekomen bij het Marine Departement te Batavia en ten bureele van den haven en equipagiemeester te Soerabaija.

BATAVIA, De Schout - bij - Nacht voornoemd, den 30sten Aug. 1843. J. P. MACHIELSEN.

* De Resident van Tagal, maakt bij deze bekend, dat op Dingsdag den 12den September aanstaande, des voormiddags ten 9 ure, in den Dalm van den Regent van Tagal, volgens het reglement op het houden van uitbestedingen, onder nadere approbatic van het Gouvernement, eene openbare uitbesteding zal worden gehouden voor de levering in 's lands pakhuizen alhier van:

17,400	stuks dubbele stroo-zakken voor embalage van rijst.
1,250	» stroolappen voor zeilen.

De voorwaarden waarop deze uitbesteding zal worden gehouden liggen ter inzage op het residentie bureau.

TAGAL, De Resident voornoemd, den 29sten Aug. 1843. D. W. VARKEVISSER. (Zie verder het Bijvoegsel.)

Woensdag, 6 September 1843.

Edictale Citatie.

• Alzoo president en leden in den raad van justitie te Samarang, aan den advocaat en procureur Mr. R. W. J. C. Bake namens de weeskamer alhier, als plaatselijke desolate boedelkamer, administrerende den boedel van wijlen A. G. Wolzeijver, hebben verleend het eerste defaut en eene tweede citatie bij edicte, tegen de pretendenten op den voormelden boedel;

Zoo is het, dat ik eerste gezworen exploitateur bij voornoemden raad, bij deze voor de tweede maal dagvaarde de gemelde pretendenten, op Woensdag den 27sten September 1843, des morgens ten half 8 uur, in persoon of bij gemagtigden ter rolle van meergemelden raad, ten einde het eerste defaut te purgeren, hunne vorderingen aantegeven, te verifiëren en te procederen tot het judicium van preferentie en concurrentie

Aldus gedaan te Samarang den 22sten Augustus 1843.

De eerste gezw. expl. voornoemd.
AM. PIJL.

• Pro Deo. Alzoo president en leden in den raad van justitie te Soerabaja, op het daartoe door den procureur Johannis Frederik Neijndorff, voor en in naam van Hendrika van Sprew, particuliere te Soerabaja woonachtig, huisvrouw van Gerrit Hendrik Knipmeijer, gedaan verzoek, om appointment van rau actie tegen gemelde G. H. Knipmeijer, in cas van dissolutie van huwelijk ter zake van malitieuze desertie, onder toevoeging van eenen curator ad lites heeft benoemd, en gemeld appointment accorderende; in den dag van regten heeft bepaald, op Woensdag die zijn zal den 14den Februarij 1844, des 'smorgene ten 1/8 ure.

Zoo is het, dat ik eerste deurwaarder en gezworen exploitateur bij gemelden raad, in den naam als boven bij deze voor derde maal dagvaarde, den boven reeds gemelden G. H. Knipmeijer, om ten boven gemelde dage te compareren, ter audientie van meermelden raad, gehouden wordende op het raadhuis alhier; ten einde het tweede defaut te purgeren, en als nog te antwoorden op den ter rolle van den 15den Februarij 1843, gedienden eisch.

Aldus geaffigeerd en gepubliceerd van de puije van het raadhuis te Soerabaja, den 21sten Augustus 1843.

De 1ste deurw. en gez. expl. bij den raad voord.
J. H. DE RUITER.

• Voor het land. Alzoo president en leden in den raad van justitie te Soerabaja, op het daartoe door Mr. Pieter Theodorus Filz, fiscaal bij denzelven raad R. O., gedaan verzoek hebben verleend appointment van citatie bij edicte ad valvas curiae tegen alle die vermeenen eenig regt te hebben:

1. Van eene op den 27sten Maart jl., aan het strand te Bawe an gevonden chiampang van boschhout lang 5 ellen 94 duimen, breed 1 el 30 duimen en diep 62 duimen, en
2. Van eene op den 20sten April jl., ter gemelde plaatse gevondene jattie balk lang 18 voeten, 3 duimen, breed 7 duimen, waarvan de eigenaars onbekend zijn.

Zoo is het, dat ik eerste deurwaarder en gezworen exploitateur bij den raad van justitie voornoemd, bij deze voor de eerste maal dagvaarde, elk en een iegelijk die vermeenen mogt eenig regt aanspraak of pretentie te hebben of bovengemelde goederen, om op Woensdag die zijn zal den 27sten September 1843, ten half acht uren, des morgens ter rolle van genoemden raad, in persoon dan wel bij gemagtigde te compareren ten einde hun regt en pretentie te institueren en te sustineren, voorts aan te hooren zoodanigen eisch en conclusie als door den fiscaal R. O. tot confiscatie van gemelde prauw en balk zal worden gedaan en genomen, daar tegen te antwoorden en te procederen, als naar regten, sub poene tegen de nalatigen dat zij van hun regt en pretentie zullen worden verklaard te zijn verstoken, en hun deswege zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus gepubliceerd en geaffigeerd van de puije van het raadhuis te Soerabaja, den 30sten Augustus 1843.

De eerste deurw. en gezw. exploitateur voornoemd,
J. H. DE RUITER.

• Voor het land. Alzoo president en leden in den raad van justitie te Soerabaja, op het daartoe door Mr. Pieter Theodorus Filz, fiscaal bij denzelven raad R. O., gedaan verzoek hebben verleend appointment van citatie bij edicte ad valvas curiae tegen allen die vermeenen eenig regt te hebben:

Op eene sloep vermoedelijk afkomstig van zeker bark-schip Paula, gevoerd door zekeren Antonie Pereira, te Palembang aangehouden, en van daar naar Soerabaja overgebracht, waarvan de eigenaars onbekend zijn.

Zoo is het, dat ik eerste deurwaarder en gezworen exploitateur bij den raad van justitie voornoemd, bij deze voor de eerste maal dagvaarde, elk en een iegelijk die vermeenen mogt eenig regt, aanspraak of pretentie te hebben op bovengemelde sloep om

op Woensdag die zijn zal den 27sten September 1843, ten half acht uren des morgens ter rolle van genoemden raad, in persoon dan wel bij gemagtigde te compareren, ten einde hun regt en pretentie te institueren, en te sustineren, voorts aan te hooren zoodanigen eisch in conclusie, als door den fiscaal R. O., tot confiscatie van gemelde sloep zal worden gedaan en genomen, daar tegen te antwoorden en te procederen als naar regten, sub poene tegen de nalatigen dat zij van hun regt en pretentie zullen worden verklaard te zijn verstoken, en hun deswege zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus gepubliceerd en geaffigeerd van de puije van het raadhuis te Soerabaja, den 30sten Augustus 1843.

De eerste deurw. en gezw. exploitateur voornoemd,
J. H. DE RUITER.

• Voor het land. Alzoo president en leden in den raad van justitie te Soerabaja, op het daartoe door Mr. Pieter Theodorus Filz, fiscaal bij denzelven raad R. O., gedaan verzoek hebben verleend appointment van citatie bij edicte ad valvas curiae, tegen allen die vermeenen eenig regt te hebben op:

- 1 geweer,
- 2 donderbussen, (1 ijzer en 1 koper),
- 1 heffe van een lans,
- 1 harpoen,
- 2 krissen,
- 2 lamengs of inlandsche sabels,
- 1 koperen sirc-does,
- 1 pistool,
- 2 lansen,
- 1 koevoet, en
- 2 prauwen pedjatten,

dewelke in 'slands pakhuis te Gaissee aanwezig, doch waarvan de eigenaars onbekend zijn:

Zoo is het, dat ik 1ste deurwaarder en gezworen exploitateur bij den raad van justitie voornoemd, bij deze voor de eerste maal dagvaarde, elk en een iegelijk die vermeenen mogt eenig regt, aanspraak of pretentie te hebben op bovengemelde goederen, om op Woensdag die zijn zal den 27sten September 1843, ten half acht ure des morgens, ter rolle van genoemden raad in persoon dan wel bij gemagtigden te compareren, ten einde hun regt en pretentie te institueren en te sustineren; voorts aantehooren zoodanigen eisch en conclusie als door den fiscaal R. O. tot confiscatie van gemelde goederen zal worden gedaan en genomen, daartegen te antwoorden en te procederen als naar regten, sub poene tegen de nalatigen, dat zij van hun regt en pretentie zullen worden verklaard te zijn verstoken, en hun deswege zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus gepubliceerd en geaffigeerd, van de puije van het raadhuis te Soerabaja, den 30sten Augustus 1843.

De 1ste deurw. en gezw. expl. voornoemd,
J. H. DE RUITER.

• Alzoo president en leden in den raad van justitie te Ternate, hebben verleend admissie aan de weeskamer alhier, als plaatselijke desolate boedelkamer, administrerende den insolventen boedel van wijlen Robert Hughson, in leven gezagvoerder van de particuliere schoener Sirius, tot het doen van dagvaarding bij edicte ad valvas curiae, tegen de pretendenten op gemelden boedel;

Zoo is het, dat ik ondergeteekende gezworen exploitateur bij voornoemden raad, voor de eerste maal dagvaarde de bedoelde pretendenten, tegen Woensdag den 1sten November 1843, des morgens ten 9 ure, ten einde in persoon of bij gemagtigden ter boedelkamer voornoemd, hunne vorderingen aan te geven, te verifiëren en te procederen tot het judicium van preferentie en concurrentie.

Aldus gedaan te Ternate den 20sten Julij 1843.

De gezworen exploitateur voord.
C. SCHNEIDER.

Glendu-Departement.

• Op Woensdag den 6den dezer zullen op de vendutie van Voute & Guérin, worden verkocht; 200 vaatjes puike gras boter, hammen, ketting saucijs enz. lakens, tricot, madapolams, mouselines enz. stellen kampherhouten koffers, chineche lakwerken, graslinnen, zijden zakdoeken, geborduurde zijden voorschootjes, madera, rijwijn, azijn, engelsch en hollandsch bier, fransche porceleinen thee-serviezen, enz.

• Op de vendutie van Voute & Guérin, zullen mede worden verkocht; 122 kisten thee in Entrepôt, waarvan de monsters te bekomen zijn.

• Op de vendutie van Voute en Guérin, zullen mede worden verkocht voor rekening van belanghebbenden, 50 kisten roode- en 60 kistjes rijwijn.

* Op Woensdag den 6den dezer, zal op de vendutie van *Voute en Guérin* worden verkocht, het Nederl. barkschip *Delfshaven*, groot 279 ton met deszelfs compleete inventaris, zoo als hetzelfde alhier ter reede is liggende; nadere informatien bij *Voute en Guérin*, alwaar inzage van de inventaris kan genomen worden.

* Op de vendutie van woensdag 6 dezer, bij *Voute en Guérin*, zullen mede worden verkocht; 76 stuks pas aangebragte zeer fraaije Makassaarsche paarden, per de *Dorothea Henriette*.

Dezelve zijn te bezigtigen op het plein der Javasche Bank.

* Op de vendutie van *Voute & Guérin*, zullen mede worden verkocht:

150 vaatjes boter, van het gerenommeerde echte merk AVII.

* Op de vendutie van *Voute & Guérin*, zal mede worden verkocht: een partij zeer mooie en fijne tafel-lakens en servetgoed, benevens een partij versche provisien.

* Op de vendutie bij de ondergeteekende zal mede nog verkocht worden, eene slavin genaamd *Joa*, oud 29 jaren zijnde bijzonder goede naaister, kapster, enz. benevens haar zoon *Oscar*, oud 1 jaar.

VOUTE & GUÉRIN.

* Op de vendutie van *Voute & Guérin* zal mede worden verkocht, eene inlandsche kokin oud 21 jaren gend. *Sabiha*.

* Op de vendutie van Donderdag bij *Roselje & Co.*, zullen worden verkocht: zeer fraaije engelsche bronzen hanglampen, waaronder met 4, 5 & 6 armen, superieure roode wijn; en precies ten 11 ure, de op de vorige vendutie onverkocht gebleven Solosche Lombard Actien, enz.

* Op Donderdag den 14den September, zal voor het commissie-huis van *Roselje & Co.*, worden verkocht: een bijzonder goed geassorteed factuur diverse provisien, waaronder Mei-boter, seltzerwater van 1843, Valkerbier, enz., alles pas aangebragte per het schip *Gezina*.

* Dingsdag den 19den September des morgens om 10 ure, zullen in het openbaar worden verkocht de vogelnesten, afkomstig van het land Klappa - Noengal.

Verkoop van Goederen.

Verkoop op regterlijk gezag.

De verkoop op regterlijk gezag ter instantie van den procureur *Nosse qq. M. A. van Amstel*, van de landen no. 622c en 622d gelegen in wijk lett. F, no. 120, aan de noordzijde van den grooten weg van Samarang naar Toegoe, bestaande uit rijstvelden, vischvijvers, strandbosschen en kampinggronden, behoorende aan *W. Klein*, welke op Dingsdag den 27sten Julij 1843 te Samarang zoude plaats hebben, doch als toen is uitgesteld, zal alsnu ten overstaan eener commissie uit den raad van justitie te Samarang aldaar plaats hebben op Dingsdag den 26sten September 1843, des morgens ten 9 ure.

De eerste deurv. en gezw. expl. bij den raad van justitie te Samarang.
AM. PIJL.

* De ondergeteekenden hebben ontvangen, een factuur fraai gezette juweelen, bestaande in: dames garnitures, colliers, oorbellen, armbanden, broches, haar- en doekspelden, ringen, hemdeknoopjes, enz.

REUTER & HANA.

* Prachtige jagtgeweren met enkele en dubbele loopen, vervaardigd door de eerste Londonsche fabrikanten, verkrijgbaar bij
BATAVIA, 5 September.

J. HUNTER.

* Te koop, een paar moderne canapés, zeer net bewerkt van massief mahoniehout, adres
VAN OMMEREN, RUEB & CO.

* Valkerbier op fust, verkrijgbaar bij
VOUTE & GUÉRIN.

* Op donderdag den 21sten September aanstaande en volgende dagen, zal te Magelang (residentie Kadoe) vendutie worden gehouden van eenen wel geconserveerden inboedel bestaande in, fraaije meubelen, groote zuivere spiegels en schilderijen, Eng. hang en tafel lampen, thee- en tafel-serviezen, glaswerk, goed gedresseerde wagenpaarden in stellen van 2, 4 en 6, deugdzame rijpaarden, Europesche melkbeesten, rijtuigen, enz. enz., alles toebehoorende aan den heer *C. L. Hartman*.
31sten Augustus 1843.

* Openbare verkoop van meubilair enz., in het residentie huis te Soerakarta, op Zaturdag den 16den September aanstaande.

* De publieke verkoop van het land Embong Malang te Soerabaija, is uitgesteld tot den 20sten der aanstaande maand September.

De testamentaire executeuren.
C. A. F. LOTH.
C. VON FRANQUEMONT.

GRISSE, den 26sten Augs. 1843.

Huwelijken.

* Getrouwd:

C. J. HASSELMAN.

met

Mejufvrouw C. C. VAN SON.

PATTIE, den 27sten Augustus 1843.

Eenige kennisgave.

Geboorten.

* Bevallen van een' zoon, de echtgenoot van
30 Augustus. J. J. DE ROOCK
Eenige kennisgave.

* Bevallen van eene dochter, de echtgenoot van
KAMPHUIS.
BATAVIA, den 30sten Augustus 1843.
Eenige kennisgeving.

* Voorspoedig bevallen van eene dochter *J. L. Hillebrand*
echtgenoot van

C. KUHR.

SAMARANG, den 25sten Augustus 1843.
Eenige kennisgave.

* Bevallen van eenen zoon, de echtgenoot van
W. MAC GILLAVRY.
SOERAKARTA, 25 Augs. 1843.

Sterfgevallen.

* Na eene slepende ziekte van meer dan zes maanden werd mij heden door den dood ontrukkt mijne geliefde echtgenoot, vrouwe *Johanna Geertruida van Meeverden*. Den slag treft mij te zwaarder, daar ik door het overlijden van haar, in wie ik, na het genis mijner eerste gade, eene lieve en liefdevolle echtgenoot en mijne kinderen eene teeder en zorgvuldige moeder mogten terugvinden, een onherstelbaar verlies geleden heb.

Mr. C. HULTMAN.

BATAVIA, den 17den Augustus 1843.
Eenige kennisgave.

* Op den 25sten Augustus jl. is alhier overleden, mijn geliefde echtgenoot *Diedericus Francois Liedermooij*.
BATAVIA, P. J. S. NIJLAND, wed.
den 4den September 1843. Liedermooij

* Op heden overleed alhier in het hospitaal, de welede gestr. heer *M. van Oorschot*, 2de luit. bij het 5de bataillon infanterie. Crediteuren en debiteuren, gelieven binnen drie maanden aangifte of betaling te doen, aan

De commissarissen in den boedel
WILLEM I, SERVAIS, kapt.
den 19den Augs. 1843. C. DIERCKENS, 1ste luit.

* Op den 25sten Julij II., overleed te Merbong nabij Klatter in de residentie Soerakarta, mijn geliefde echtgenoot de heer *J. Joses*, in den ouderdom van 51 jaren.
M. A. B. RABOT, wed. Joses.

Magelaten Boedels.

* Crediteuren in den boedel van wijlen, den op den 5den Augustus 1839, te Banjermassing overleden koopman *J. de Groot*, worden bij deze uitgenoodigd, om zich binnen den tijd van drie maanden in persoon dan wel bij gemagtigden en onder vertoon hunner geregistreerde vorderingen ter erlanging van betaling bij de weeskamer alhier aantemelden.

BATAVIA, De Secretaris,
den 4den September 1843. H. J. VAN DER PLAS

* Debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen de gecondemneerden *J. de Klaris van der Wal* en de zeevarer *de H. Hanekamp* en *Auguste Baud*, gelieven betaling en aangiften te doen binnen den tijd van drie maanden na den dezer aan

De agenten der Samarangsche weeskamer
Soerabaija.

SOERABAIJA, J. SMISSAERT en
den 31sten Augustus 1843. J. C. DUNKI.

* De boedel van wijlen den Chinees *Tan Pho*, in leven handelaar, wonende te Soerabaija, bij dispositie van den raad van justitie alhier, in dato den zestienden Augustus 1843, aan de desolate boedelkamer alhier overgegeven zijnde, zoo worden debiteuren en crediteuren in voorschreven boedel bij deze opgeroepen, om binnen den tijd van drie maanden, van heden gerekend, aangifte of betaling te doen aan

de agenten der Samarangsche weeskamer te Soerabaija, als plaatselijke desolate boedelk. aldaar,
SOERABAIJA, J. SMISSAERT, en
den 21sten Aug. 1843. J. C. DUNKI.

* Debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen *H. W. van Neck van Roijen*, worden verzocht aangifte of beta-

ling te doen, binnen den tijd van zes weken, aan de testamenteaire executrice.

De executeur en executrice,
P. C. VAN ROIJEN.
M. L. MEIJER,
wed. van Neck van Roijen.

CHERIBON,
den 23sten Aug. 1843.

* Degenen, welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den op heden alhier overledenen heer *Ferdinand Rudolph*, worden verzocht daarvan opgaaf of betaling te doen, binnen drie maanden na dato dezes, aan de testamenteaire executeuren

INDRAMAIJOE, J. C. WIJNHAMER.
20 Augustus 1843. J. A. BARROS.

* De debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen den heer *L. H. Klerks*, worden verzocht, om binnen den tijd van drie maanden, na dato dezes, betaling of aangifte te doen aan den ondergeteekende; wordende diegenen, voor wien de overledene zich als borg heeft geïnterponeerd, tevens verzocht, zich van andere borgen te voorzien.

SAMARANG, *De gesubstitueerde executeur,*
22 Augustus 1843. J. L. SEKET.

* Crediteuren en debiteuren aan de nalatehschap van den, op den 16den dezer te Soerakarta, overledenen *B. Jas*, in leven sergeant instructeur bij de pradjoerits alhier, gelieven aangifte of betaling, binnen drie maanden na deze, te doen aan

PATHTAN, N. CARRIÈRE.
den 21sten Julij 1843. N. VAN ONZELEN.

* Alle degenen die iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van den, op den 1sten dezer te Pattie overledene armenier *Bethlehem Soekias*, worden verzocht opgave en betalingen te doen, binnen den tijd van drie maanden te Japara, aan

JAPARA, MARKAR SOEKIAS.
den 21sten Augustus 1843.

* Alle degenen, die iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van den, op den 3 Junij 11. alhier overleden chinesche suiker-fabriekant *Oei Kinghong*, gelieve daarvan aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van drie maanden, aan de ondergeteekende testamenteaire executeuren:

PASOEROEWAN, HAN SOEKIEM.
den 20sten Augustus 1843. OEI HOK-ING.
OEI HOKHIEN.

Overschillende Bekendmakingen.

* De gemagtigden van de heeren *S. van Basel, toe Laer & Co.* besloten hebbende een eerste dividend aan de crediteuren van genoemde firma uit te keeren, geven hiervan bij deze aan belanghebbenden kennis; zullende tot de uitbetaling daarvan dagelijks gevaceerd worden ten kantore van de Javasche Bank.

De gemagtigden voornoemd.
Namens dezelve.
De Secretaris der Javasche Bank,
BATAVIA, J. C. MEDER.
5 September 1843.

* Societeit Genoegen is Ons Doel.

De geld-loterij geopend met 600 loten a f100 zilvergeld, is gesloten met 305 loten, en (overeenkomstig de voorwaarde) in evenredigheid van dien verdeeld en de onderstaande prijzen en premien, welke bij de trekking van heden zijn gevallen op de navolgende nummers, als:

- 1 prijs van f 10,166.66 $\frac{2}{3}$, op no. 193.
- 1 do. " " 5,083.33 $\frac{1}{3}$, " " 345.
- 1 do. " " 2,541.66 $\frac{2}{3}$, " " 65.
- 2 prijzen van f 1,270.83 $\frac{1}{3}$ is f 2,541.66 $\frac{2}{3}$, op no. 141 en 272.
- 5 prijzen van f 508.33 $\frac{1}{3}$ is 2,541.66 $\frac{2}{3}$, op no. 201, 122, 28, 228 en 61.
- 8 prijzen van f 254.16 $\frac{2}{3}$ is 2,033.33 $\frac{1}{3}$, op no. 444, 95, 452, 234, 460, 31, 422 en 421.
- 20 prijzen van f 127.08 $\frac{1}{3}$ is 2,541.66 $\frac{2}{3}$, op no. 97, 274, 456, 37, 199, 148, 429, 40, 117, 406, 100, 176, 23, 164, 204, 24, 45, 49, 51 en 451.
- 2 premien van f 610 voor het eerst en laatst getrokken worden lot, is f 1220, op no. 209 en 11

maakt te zamen f 28,670 kopergeld.
De prijzen en premien, gevallen op nummers die te Batavia zijn verkocht, zullen aldaar worden uitbetaald, bij de heeren *Hoflands, Wilson & Co.* in likwidatie; terwijl alle overige prijzen en premien buiten Batavia, zullen worden uitbetaald te Pasoeroewan, bij den heer *P. W. Hofland*.

De directie van bovengenoemde Societeit.

De president.
P. W. HOFLAND.
De secretaris,
den 28sten Augustus 1843. H. CALICHER.

* Debiteuren van den ondergeteekende worden vriendelijk verzocht, hun debet voor ultimo September aanstaande, ter vermijding van geregelijke vervolging, te willen voldoen.

J. E. HERDERSCHEE.
BATAVIA, 28 Augustus 1843.

* Men verlangt zoo spoedig mogelijk, om eene familie naar een buitenpost te vergezellen, eene gouvernante, die de geschiktheid bezit, om aan vier kinderen grondig onderwijs te geven, in alles wat tot eene fatsoenlijke opvoeding gevorderd wordt, de muziek er onder begrepen.

Iemand hierop reflecterende, adresseer zich met Franco brieven, onder leet. O. V. O. aan het postkantoor te Batavia.

* De ondergeteekende, van heden af de wagenverhuurderij van den heer *Chanlan*, overgenomen hebbende, heeft de eer zich in de gunst van het publiek aan te bevelen.

C. SAJERS.
BATAVIA, 3 September 1843.

* De loterij zonder nieten, welker trekking den 27sten Augustus jl., daarna den 17 dezer zoude plaats hebben, is alsnu voor zeker bepaald, op den 24 dezer maand, 's morgens 10 uren, ten huize van den heer *Rosenburg*; nog eenige nummers zijn a f 10 zilver verkrijgbaar.

Postkantoor.

Wordt ter kennis van het publiek gebracht, dat op morgen middag precies ten één uur, aan het postkantoor te Weltevreden, brieven pakketten zullen worden gesloten voor de Ned. schepen *India*, kapt. *D. Keus*, naar Rotterdam en per de *Samarang*, kapt. *Batten*, naar Padang. Wijders zijn er brieven pakketten geopend om te worden verzonden naar Amsterdam, met de Ned. schepen *Johanna Catharina*, kapt. *S. Wildschut* en per de *Gouda Susanna*, kapt. *J. S. Mulder*, welke pakketten op aanstaanden Vrijdag den 8sten dezer, op bovengemelde plaats en uur zullen worden gesloten.

BATAVIA, De Postmeester.
den 5den September 1843. J. BOSHOUEW.

Uittrekkende Schepen.

* Passage naar Rotterdam, met het snelzeilend fregat-schip *Europa*, kapitein *D. Charlan*, groot 1100 tonnen, voerende eenen bekwamen docter en voorzien van uitmuntende inrigtingen voor den overvoer van passagiers; zullende in den loop dezer maand van hier vertrekken, adres bij

REIJNST & VINJU.

* Passage naar Soerabaja, en van daar over Samarang en Batavia naar Rotterdam, met het snelzeilend schip *Delft*, kapitein *J. A. Pronk*, groot 400 lasten, voerende eenen bekwamen docter en voorzien van bijzonder goede inrigtingen voor passagiers, adres bij

REIJNST & VINJU.

* Passage naar Rotterdam, met het snelzeilend schip *Hendrika*, kapitein *J. Admiraal*, groot 400 lasten, voerende eenen bekwamen docter en zeer geschikt voor den overvoer van passagiers, zullende tegen het einde dezer maand van hier vertrekken, adres bij

REIJNST & VINJU.

* Passage naar Rotterdam, met het extra snelzeilend en voor den overvoer van passagiers uitmuntend ingerigt Nederlandsch fregat-schip *Stad Schiedam*, gevoerd door kapitein *T. P. Andriessen*, hebbende eenen geëxamineerden docter, en zal half October van hier zeilen, men vervoege zich ter nadere informatie ten kantore van

P. SUERMONDT & CO.

* Passage naar Rotterdam, met het extra snelzeilend, en voor den overvoer van passagiers, uitmuntend ingerigt Nederlandsch bark-schip *Abel Tasman*, gevoerd door kapitein *E. van Haften*, hebbende eenen geëxamineerden docter, en zal met het laatst van September van hier zeilen; adres ten kantore van

P. SUERMONDT & CO.

* Uitsluitend voor eene naar Nederland vertrekkende familie biedt zich passage aan met het uitmuntend geheel nieuw extra snelzeilend fregat-schip *Pieter Cornelis van Hooft*, gevoerd door kapitein *D. H. de Boer*, voerende eenen geëxamineerd docter, en is voorzien van alle gemakkelijke inrigtingen, zullende in den loop der maand September, van hier zeilen; adres bij den gezagvoerder te Samarang, dan wel alhier ten kantore van

P. SUERMONDT & CO.

* Passage naar Nederland, met het snelzeilend barkschip *Margaretha Ida*, kapitein *D. H. Kramer*, voorzien van buitengewoon mooie inrigtingen voor passagiers en voerende eenen geëxamineerden docter, om tegen medio September van hier te vertrekken, adres

B. KOPERSMIT & CO.

* For feight or passage to Amsterdam, the first class British ship *George Armstrong*, captain *J. Jones*, offers a

BIJVOEGSEL DER JAVASCHE COURANT

Woensdag, 6 September 1843

Aug. 29 - Ned. bark Takum, J. McCollum, van Batavia den 18den augustus...

Aug. 26 - Ned. schoener Vorstelijk Genoegen, C. Siegel, naar Sumatra...

Schepen liggende ter reede. Ma. Ijeren - stoomboot Breda; Fenieta; stoomschip Hekla...

Aug. 28 - Ned. schoener Soengoen, Liem Kieolie, terug uit zee...

Aug. 30 - Ned. schip Hendriks, J. Admiraal, van Batavia den 27den augustus...

Aug. 31 - Ned. schoener Sewoen, Sech Fadial, naar Tagal...

Aug. 2 - Ned. bark Soengoen, Roo Tjong, naar Grissee...

Aug. 2 - Ned. bark Soengoen, Roo Tjong, naar Grissee...

Schepen liggende ter reede. achip Hendriks, en schoener Oewadil Atool...

PASSAROEAN. Aangekomen. Geene.

Aug. 24 - Ned. bark Margaretha Ida, D. H. Kramer, over Samarang...

Schepen liggende ter reede. Ned. schip Japan.

PROBOLINGO. Aangekomen. Geene.

Aug. 27 - Ned. bark Oegan, N. de Boer, over Samarang en Batavia...

BEZOERIE. Aangekomen. Geene.

Aug. 25 - Ned. brik Djosmatig, Oei Eten, van Soerabaja den 25den augustus.

Aug. 27 - Ned. bark Provincie Groningen, J. H. Stoelman, naar Amsterdam.

Scheepberigten.

NAAR EN UITVOER te BATAVIA, den 2den September 1843.

Van Palembang, met het Ned. brik Bezil, Liem Tje...

Van Amsterdam, met het Ned. schip Anjer, J. A. Knaap...

Van Mauricius, met het Amer. schip Montgomerij, W. Constand...

Van Beakoelen, met het Ned. schoener Bijkorff, Wagt...

Van Amsterdam, met het Ned. schip Gezina, C. L. Adboll...

100 vaten meel, 98 dito spijkers, 158 st. diverse goederen...

100 vaten meel, 98 dito spijkers, 158 st. diverse goederen...

100 vaten meel, 98 dito spijkers, 158 st. diverse goederen...

100 vaten meel, 98 dito spijkers, 158 st. diverse goederen...

100 vaten meel, 98 dito spijkers, 158 st. diverse goederen...

100 vaten meel, 98 dito spijkers, 158 st. diverse goederen...

100 vaten meel, 98 dito spijkers, 158 st. diverse goederen...

100 vaten meel, 98 dito spijkers, 158 st. diverse goederen...

100 vaten meel, 98 dito spijkers, 158 st. diverse goederen...

100 vaten meel, 98 dito spijkers, 158 st. diverse goederen...

100 vaten meel, 98 dito spijkers, 158 st. diverse goederen...

100 vaten meel, 98 dito spijkers, 158 st. diverse goederen...

Schepen in Lading te Batavia.

Op den 4den September 1843.

Table with columns for destination (NAAR), ship name, and agent (AGENTEN). Includes entries for Macao, Amsterdam, Rotterdam, Demerara, Gottenburg, London, Macao, Amsterdam, Rotterdam, Singapoera, Havre, Singapoera en Calcutta, Rotterdam, Banda, and Amsterdam.

THÉÂTRE-FRANÇAIS.

Mardi, 6 Septembre 1843.

Deuxième Représ. du Sixième et dernier acte de l'Abencerr.

Les Artistes, sous la direction de M. MINARD, auront l'honneur de donner

Une Première Repr. de

Le Jeune Mari,

Comédie en 3 Actes, par Scribe et Mazères.

Suivi de

La Sœur de l'Abencerrage,

Comédie en 3 Actes, par Cognard frères.

On commencera à 7 heures précises.

Mercredi, 8 Septembre 1843.

Abonnement Suspendu.

GRAND CONCERT,

Vocal et Instrumental.

As Bénéfice de M. TAVERNIER.

Cette représentation est donnée au Bénéficiaire sous le PATRONAGE et avec l'assistance de Messieurs les Amateurs, Instrumentistes et Lyriques. Ils espèrent qu'en cette circonstance la Public de Batavia répondra à leur appel, et viendra par sa présence remplir le but qu'ils se sont proposé. Les Amateurs de Batavia.

Première Partie.

2° Grand duo de Lucrèce Borgia, chanté par M. Guillemet et Mme. Tastet.

3° Grand duo brillant pour piano à 4 mains, sur des motifs de l'opéra Le Schériff, par Wolff, exécuté par un Amateur et M. Ryckman.

4° Variations brillantes pour flûte, sur un thème de May-seder, exécutées par un Amateur.

Deuxième Partie.

1° Ouverture à grand orchestre (Les Flibustiers).

2° Le petit Coton de Barbarie ou l'Anglaise inconsolable, chansonnette comique, exécutée par M. Chevaye.

3° Grand air de Lucrèce Borgia, chanté par Mme. Tastet.

4° Chœurs de Robert le Diable (cœur à trois pleins), chanté par Messieurs les Amateurs.

5° Complètes de Raimbaud (Robert le Diable), chantés par un Amateur. Suivi du cœur de Robert: « le vin, le feu, les belles », chanté par Messieurs les Amateurs.

Le spectacle sera terminé par

Le 2° Acte entier de

Les Huguenots,

Opéra en 5 Actes, par Scribe, musique de Meyerbeer.

par MM. Léon et Adolphe, Mlle. Peroline et Mme. Adolphe.

PRIX DES PLACES:

Cavalier f 4. — Officier f 3. — Enfants f 2. (argent.)

On peut se procurer des billets à la banque, chez M. Raaijse et à l'hôtel de la marine.

On commencera à 7 heures précises.

Tijdschrift voor Nederlandsch Indië.

Op heden is van de pers gekomen en wordt alom verschen, de 8ste aflevering van den vijfden jaargang van Tijdschrift voor Nederlandsch Indië, bevattende:

LAND- EN VOLKENKUNDE.

Kort topographisch verslag van een Reisje dwars door eiland Sumatra, door J. M. JOUKES.

Iets over de Mahomedaanische overname op Java, door MELVILL VAN CARNEE.

Oppervlakte van het eiland Java, door denzelfden.

NATUURKUNDE.

Iets over de natuur van de rivier de Soerabaja.

LANDBOUW EN NIJVERHEID.

Nog iets over de Nagelteelt op Java, door J. E. TINKER.

BIROGRAPHIE.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië

GERARD REINHST, (met een portret).

MENSGELIJKEN.

SARA SPECK, (Beteris in 1629) verslag en slot, door V. RITTER.

KATHA SAMER, (Beteris in 1629) verslag van de tellingen (vervolg).

De verkrijging van het Tijdschrift, gelieve men te wenden tot den Heer W. Orreman, ter Lands Druk- zijnde de prijs voor elken Jaargang, bestaande uit 12 veringen, f 25 silver.

* Ter Lands Drukkerij, zijn nog eenige exemplaren bekomen van de Staatsbladen van Nederlandsch Indië, uitgegave tegen de Nederlandsche Indië.

Een stel als boven ingenaaid. 26

Een » van 1827 tot en met 1837 ingebonden. 14

Een » van 1827 tot en met 1837 ingenaaid. 14

en de Staatsbladen van 1838, 1839, 1840, 1841 en 1842 koper elke jaargang.

De Directeur van 's Lands Druk P. DE BRUIJN

Verkrijgbaar ter Lands Drukkerij:

HERLEIDINGS TAFELN VAN DE OUDSche TOEGEDINGEN MATEN EN GEWICHTEN EN OORSCHEID, à f 2 koper.

REGLEMENT op het verzenden, vervoeren en aankomst van lande gelden.

Wet op het berekenen, valideren en afschrijven van spillage, mitsgaders op het vervoeren van onderwigen en mitsgaders van de bewaarders en vervoerders van 's lands goederen in Nederlandsch Indië . . . . .

De Directeur van 's Lands Druk P. DE BRUIJN

Ter Lands Drukkerij verkrijgbaar:

VERSLAG VAN DEN HANDEL, DE SCHIPHART, ALGEMEEN DE INKOMEN EN UITGAANDE RECHTEN VAN JAVA EN M. OVER DEN JAAR 1842 à f 8 koper.

ALMANAK EN NAARREGISTRE van Nederlandsch Indië het jaar 1843, à f 8 koper.

De Directeur van 's Lands Druk P. DE BRUIJN